

Asia: VN/3063/2020

Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä positiivista luottotietorekisteriä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien yhtenäisenä näkemyksenä on, että sekä oman toiminnan (talous- ja velkaneuvonnan toteuttaminen), että velkaantuneiden, että velkaantumisen estämisen kannalta esitys on kannatettava.

Velkajärjestelyssä asuntonsa säilyttävien velallisten kannalta ehdotuksessa huomattiin kuitenkin merkittävä ongelma.

Ehdotamme, että kun velkajärjestelyohjelma muilta osin loppuu, pelkkä asunnon säilyttämismaksuohjelman noudattaminen ei ylläpitäisi asuntolainassa velkajärjestelymerkintää. Velkajärjestelymerkinnän tulisi siten asuntolainasta poistua, kun maksuohjelma muutoin on päättynyt. (10§ ja 29§ 6kohta). Luottotietolain muuttamista voisi olla tarpeellista arvioida jatkossa myös positiivisen luottotietorekisterin tavoitteiden näkökulmasta.

Asunnon säilyttämisohjelma saattaa kestää vuosikymmeniä. Pääosin asuntovelkaa maksetaan alkuperäisten ehtojen mukaan tai enintään hyvin vähän järjesteltyinä. Tällaisessa tilanteessa velkajärjestelymerkintä säilyy kuitenkin rekisterissä jopa kymmeniä vuosia. Velkajärjestelymerkinnän säilyminen positiivisessa luottorekisterissä näin pitkään, aiheuttaa täysin kohtuutonta haittaa asunnonsäilyttämisohjelmaa noudattavalle velalliselle ja saattaa jopa vaarantaa koko ohjelman. Asunnon säilyttämisohjelma on täysin verrannoittainen tavallisen asuntolainan lyhentämiseen ja siten merkinnän pitäminen vuosikymmeniä on rekisteröityä aiheetta leimaavaa ja kohtuutonta myös käytännön elämän kannalta.

Kun asuntolainassa on velkajärjestelymerkintä positiivisessa luottorekisterissä, asunnon säilyttämisohjelmaa noudattavan rekisteröidyn on vaikea tai jopa mahdotonta saada kotivakuutusta

tai kilpailuttaa liittymää. Maksuohjelman keston aikana voi olla hankala säästää rahaa isoihin tuleviin hankintoihin. Esimerkiksi osamaksulla ei ole mahdollista tehdä autohankintaa. Jos rekisteröity on palkkatyössä ja palkkatyö edellyttäisi autoa, muodostuu tilanne helposti mahdottomaksi. Tällainen merkintä ei siten ole omiaan edesauttamaan velkajärjestelyssä olevaa asunovelallista taloutensa tasapainottamisessa.

Esityksessä ei ole määritelty talous- ja velkaneuvontaa viranomaisena tai tahona, jolle tietoja positiivisesta luottorekisteristä voisi luovuttaa. Talous- ja velkaneuvoja tulee työssään tarvitsemaan rekisteriin merkittjä tietoja. Rekisteröity itse saa lakiehdotuksen 24§:n mukaan katsella itseään koskevia tietoja. Neuvoja saanee siten asiakkaan kautta tarvitsemansa tiedot. Jossain tilanteissa asiakkaiden toimintakyky on alentunut ja vaikeuttaa asiakkaan vastuuttamista asioidensa selvittämisessä. Myös Tiedonhallintalain 22§-24§ pykälät velvoittavat viranomaistahoja rakentamaan teknisiä rajapintoja niiden toimijoiden kesken, joilla on lain mukainen tiedonsaanti- ja käsittelyoikeus tietoihin. Positiivisen luottotietorekisterin tavoitteena on mm ehkäistä ylivelkaantumista. Talous- ja velkaneuvonta on yhtenä merkittävänä toimijana ehkäisemässä ylivelkaantumista ja auttamassa yksityishenkilöitä taloutensa tasapainottamisessa. Siten perusteltua olisi mahdollistaa myös talous- ja velkaneuvonnalle tekninen yhteys rekisteriin.

Jokinen Teemu

Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri - Pohjois-Suomen oikeusapu ja edunvalvonta, Etelä-Suomen, Itä-Suomen, Kaakkois-Suomen, Lounais-Suomen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirien yhteinen lausunto